

В.І.Перепьолка

**Збірник завдань з курсу
«Сучасна українська мова
з практикумом»**

УДК 378. 22. 811. 161.2'06 (075)

ББК 81.2 УКР – 923 - 5

П 27

Затверджено Вченою радою ХДУ (протокол № 7 від 26.12.2017)

Рецензенти:

Голобородько Є.П. - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

Гайдученко Г.М. - кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та соціолінгвістики Херсонського державного університету

Перепьолка В.І.

Збірник завдань з курсу «Сучасна українська мова з практикумом» : Навчально – методичний посібник для здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» для спеціальностей «Початкова освіта» та «Дошкільна освіта».

Навчально-методичний збірник розроблено з метою виявлення та оцінювання знань студентів із таких дисциплін, як: «Сучасна українська мова з практикумом», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Основи культури і техніки мовлення».

Збірник завдань створено передусім як посібник контрольно-навчального характеру, бо передбачає перевірку засвоєних студентами знань з розділів «Фонетика», «Фонологія», «Фономорфологія», «Орфографія» та «Морфологія». Він складений відповідно до навчальної програми з курсу «Сучасна українська мова з практикою» і становить одну з активних форм проведення практичних занять. Матеріал його може бути використаний і для домашніх завдань, на факультативних заняттях, при проведенні олімпіади, контрольних робіт тощо.

ISBN

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Інструкція до виконання.....	5
Критерії оцінювання.....	5
Фонетика. Фонологія.....	6
Орфографія.....	9
Морфеміка.....	11
Словотвір.....	13
Морфологія.....	14
- Іменник.....	14
- Прикметник.....	17
- Займенник.....	18
- Дієслово.....	20
- Прислівник.....	23
- Прийменник.....	25
Література.....	27

ВСТУП

У зв'язку з активним розвитком грамотності і когнітивної лінгвістики дослідження функціонально-прагматичного компоненту мови стало особливо важливим.

Цей збірник завдань створено передусім як посібник контрольно-навчального характеру, бо передбачає перевірку засвоєних студентами знань з розділів «Фонетика», «Фонологія», «Фономорфологія», «Орфографія» та «Морфологія». Він складений відповідно до навчальної програми з курсу «Сучасна українська мова з практиком» і становить одну з активних форм проведення практичних занять. Матеріал його може бути використаний і для домашніх завдань, на факультативних заняттях, при проведенні олімпіади, контрольних робіт тощо.

Збірник як дидактичний матеріал є водночас і методичними рекомендаціями, оскільки кожне із завдань пояснює суть тих чи інших виучуваних мовних явищ і їх реалізація у живому мовленні (у словах, словосполученнях, реченнях).

Навчально-методичний збірник розроблено з метою виявлення та оцінювання знань студентів із таких дисциплін, як: «Сучасна українська мова з практиком», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Основи культури і техніки мовлення».

У збірнику вміщено основні практичні положення навчального курсу: репрезентовано різні типи завдань з названих розділів. Їх виконання вимагають від студентів практичних навичок в аналізі мовних одиниць – фонем, морфем, слова, словосполучення: уміння характеризувати звукові зміни в мовному потоці, виділяти головні вияви фонем та їх варіанти, закріплювати орфографічні правила вживання різних орфограм у слові та реченні, правильно визначати словотворчі ресурси української мови, вміти встановлювати граматичні значення слів.

Використання цього збірника сприяє актуалізації і систематизації знань, формуванню мовленнєвої культури, зростанню інтелектуального потенціалу майбутніх учителів початкової школи та вихователів ДНЗ на різних етапах контролю.

Інструкція до виконання

Завдання діляться на прості (програмують одне правило чи тему) і складні (на два правила чи дві теми).

Просте завдання передбачає відповідь однією цифрою.

Наприклад, вправа на правопис пропущених букв у словах (слово *крут...шся*). Цифри для відповіді: 1) пишеться Е; 2) И; 3) Ю; 4) апостроф; 5) А; 6) НН.

Відповідь: (номер слова), 2.

Складне завдання передбачає відповідь двома цифрами.

Наприклад, вправа на визначення будови слова (морфем) та основи його (похідна чи непохідна) у слові *веснянка*. Цифри для відповіді: А: 1) корінь і закінчення; 2) префікс, корінь і закінчення; 3) корінь, суфікс і закінчення; 4) префікс, корінь, суфікс і закінчення; 5) корінь, два суфікси та закінчення; 6) префікс, корінь, два суфікси і закінчення. Б: 1) похідна; 2) непохідна. Відповідь – (номер слова) - 51.

Викладач знаходить цю відповідь у додатку ("ключі") і виставляє оцінку.

Критерії оцінювання

Кожна вправа містить одне або два завдання з 12 варіантами. У картці 10 мовних одиниць (слів, словосполучень, речень). Отже, кількість правильних відповідей складає:

десять — А «відмінно» (90–100 бал.);

дев'ять — В «добре» (82–89 бал.);

вісім — С «добре» (74–89 бал.);

сім — D «задовільно» (64–73 бал.);

шість — Е «задовільно» (60–63 бал.);

п'ять — FХ «незадовільно» (35–39 бал.).

ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГІЯ

Завдання 1. Визначити у наведених нижче словах позиції м'якості та асиміляцію звуків.

Цифри для відповіді:

А: 1) м'якість перед і; 2) на місці м'якого знака; 3) перед йотованою буквою; 4) дві різні позиції; 5) позицій м'якості немає.

Б: 1) асиміляція за глухістю/дзвінкістю; 2) за м'якістю та твердістю; 3) за місцем і способом творення; 4) дві різні асиміляції; 5) асиміляції у слові немає.

Завдання 2. Визначити варіанти голосних та приголосних фонем.

А: 1) позиційні; 2) комбінаторні; 3) два різні варіанти; 4) варіантів голосних немає.

Б: 1) напівм'які приголосні; 2) асимільовані; 3) два різні варіанти; 4) варіантів приголосних немає.

I. 1.Світліють. 2.Повернення. 3.Стурбованість. 4.Відродження.
5. Вільний. 6. Легковажний. 7.Херсонський. 8.Розцвічений.
9. Люблячий. 10.Тривожні.

II. 1. Селянські. 2. Плететься. 3. Вітчизняні. 4. Засніжений. 5. Посмішка.
6. Народжений. 7.Піднесення. 8.Стурбованість. 9.Проїзний.
10.Домашній.

III. 1.Земля. 2.Ламати. 3.Вінок. 4.Писемний. 5.Голуб'ячий. 6.Пити.
7. Здійснений. 8.Сон. 9. Козак. 10. Вибирати.

IV. 1.Розкішний. 2.Творчість. 3.Сміливець. 4.Присвійність.
5. Привокзальний. 6. Дзвінкий. 7.Носишся. 8.Сусідчина.
9. Піднесення. 10. Привільний.

V. 1.Люблячий. 2.Відхилення. 3.Розрізнення. 4. Херсонський. 5.Носишся.
6. Вічність. 7. Здаються. 8. Вчителька. 9. Шостий. 10. Щедрість.

VI. 1.Розходження. 2. Здається. 3. Закінчаться. 4. Сусідчина. 5. Вічність.
6. Плететься. 7.Заробляючи. 8.Посмішка. 9.Розроблений.
10. Піднятий.

VII. 1.Полегшення. 2. Просвітлення. 3.Якби. 4.Радісний. 5. Створення.
6. Розцвічений. 7.Народжений. 8.Здаються. 9.Вчителька. 10. Дзвінкий.

VIII. 1. Носишся. 2. Привокзальний. 3. Розкішний. 4. Світліють.
5. Присвійність. 6. Сусідчина. 7. Вічність. 8. Посміються. 9. Проїзний.
10. Життя.

IX. 1.Творчість.2.Радісний. 3.Дніпровський. 4.Голуб'ячий. 5. Полегшення.
6. Захоплення. 7.Щедрість. 8.Писемність. 9. Піднятий. 10.
Розрізнення.

- X. 1.Здається. 2.Відкривається. 3.Люблячий. 4.Народжений. 5. Плететься. 6. Вітчизняні. 7.Засніжений. 8.Заробляючи. 9. Здійснений. 10. Святковий.
- XI. 1.Перевезення. 2.Повстання. 3 Місцевість. 4. Створення. 5. Безробітні. 6. Просвітлення. 7.Святковий. 8.Легковажний. 9. Носишся. 10. Вічність.
- XII. 1.Сміливець. 2.Відродження. 3. Дзвінкий. 4.Здається. 5.Розцвічений. 6. Закінчатся. 7.Згадається. 8. Боротьба. 9. Пісня. 10. Засніжений.

Завдання 3. Визначити у словах можливі чергування звуків.

А: 1) найдавніші чергування; 2) О, Е з \emptyset ; 3) О,Е з І; 4) О з Е після шиплячих та Й; 5) РИ, ЛИ (рос. РЕ, ЛЕ) з РО, ЛО); 6) чергування голосних немає.

Б: 1) г, к, х-ж, ч, ш-з, ц, с; 2) б-бл, п-пл, в-вл, м-мл, ф-фл; б-бй, п-пй, в-вй; 3) інші чергування приголосних; 4) чергування приголосних немає.

- I. 1.Садити. 2. Бджоляр. 3. Київ. 4. Голубити. 5. Трусити. 6. Кров. 7. Сідати. 8. Чернетка. 9. Хлопець. 10. Рід.
- II. 1. Крутити. 2. Дрижати. 3. Літати. 4. Корінь. 5. Перемога. 6. Радість. 7. Нести. 8. Користь. 9. Справа. 10. Умирати.
- III. 1.Їздити. 2. Пити. 3. Хапати. 4. Сестра. 5. Батьків. 6. Любити. 7. Женити. 8. Вухо. 9. Радість. 10. Батько.
- IV. 1.Жаб'ячий. 2. Вечеря. 3. Річка. 4. Скочити. 5.Вити. 6. Сосна. 7. Столовий. 8. Простити. 9. Пускати. 10. Чумак.
- V. 1.Крик. 2. Море. 3. Перемога. 4. Садити. 5. Сухий. 6.Графити. 7. Купити. 8. Береза. 9. Бити. 10. Київ.
- VI. 1. Шостий. 2. Сусідчина. 3. Лізти. 4.Боєць. 5. Топити. 6. Вити. 7. Мій. 8. Спекти. 9. Матір. 10. Грієшся.
- VII. 1. Напій. 2. Ловити. 3. Роки. 4. Олов'яний. 5. Зжитися. 6. Пускати. 7. Перемога. 8. Носити. 9. Матір. 10. Чернетка.
- VIII. 1. Солома. 2. Вогонь. 3. День. 4. Значення. 5. Вечеря. 6. Твій. 7. Муха. 8. Народити. 9. Осінь. 10. Біль.
- IX. 1.Стомитися. 2. Вити. 3. Кров'ю. 4. Вічний. 5. Козак. 6. Будити. 7.Ходити. 8. Віз. 9. Пшениця. 10. Казок.
- X. 1.Дзвінок. 2. Носити. 3. Тихий. 4. Четвертий. 5. Ходити. 6. Топити. 7. Дружити. 8. Безсонний. 9 Лізти. 10. Нога.
- XI. 1.Рука. 2. Княгиня. 3. Урок. 4. Діти. 5. Вінок. 6. Любити. 7. Вітер. 8.Звичайний. 9. Кров. 10. Пускати.
- XII. 1.Лізти. 2. Напій. 3. Вінок. 4. Рука. 5. Спекти. 6. Київ. 7. Зламати. 8. Сусідчина. 9. Чорний. 10 Тінь.

Завдання 4. У наведених нижче словах визначити асиміляцію та можливі чергування звуків.

А: 1) асиміляція за дзвінкстю/глухістю; 2) за м'якістю та твердістю; 3) за місцем і способом творення; 4) у слові дві різніасиміляції; 5) асиміляції у слові немає.

Б: 1) чергування голосних; 2) чергування приголосних; 3) чергування голосних і приголосних; 4) чергування у слові немає.

- I. 1. Вітчизна. 2. Сміється. 3. Книжка. 4. Берешся. 5. Спілці. 6. Перенісся. 7. Сьогодні. 8. Клянеться. 9. Майбутнє. 10. Натхнення.
- II. 1. Смієшся. 2. Дружба. 3. Відпустка. 4. Вокзал. 5. Під'їзд. 6. Сузір'я. 7. Вогкістю. 8. Зсушити. 9. Безсмертні. 10. Доріжці.
- III. 1. Успішність. 2. Піднесення. 3. Виборність. 4. Смієшся. 5. Бджільництво. 6. Байдужість. 7. Злість. 8. Узгір'я. 9. Свідомість. 10. Безжальний.
- IV. 1. Грізний. 2. Узбережжя. 3. Збірність. 4. Дружній. 5. Об'їздити. 6. Сріблястий. 7. Кількість. 8. Струшують. 9. Вирощений. 10. Свідчення.
- V. 1. Підземелля. 2. Сльоза. 3. Безмежність. 4. Людський. 5. Виділяється. 6. Сміливий. 7. Світяться. 8. Усміхнений. 9. Громадянський. 10. Якби.
- VI. 1. Український. 2. Розвелосся. 3. Віддячити. 4. Свійський. 5. Променисті. 6. Вітчим. 7. Людською. 8. Всесвітній. 9. Чумацький. 10. Кмітливий.
- VII. 1. Бідність. 2. Чується. 3. Невдячність. 4. Східний. 5. Чесність. 6. Житній. 7. Юнацький. 8. Розпис. 9. Вокзал. 10. Пам'ятні.
- VIII. 1. Святковість. 2. Закінчення. 3. Усмішка. 4. Просьба. 5. Проміниться. 6. Безсмертні. 7. Розступиться. 8. Дрімання. 9. Веснянка. 10. Світлішає.
- IX. 1. Пам'ятники. 2. Піднімається. 3. Рознісся. 4. Зустрічний. 5. Всесвітні. 6. Зміниться. 7. Відданість. 8. Байдужість. 9. Запорожці. 10. Гірський.
- X. 1. Котиться. 2. Сільський. 3. Розпечений. 4. Сонячність. 5. Умивається. 6. Сьогодні. 7. Розрісся. 8. Свідомість. 9. Дрібніший. 10. Відчути.
- XI. 1. Світанок. 2. Здичавілість. 3. Сузір'я. 4. Дзвінок. 5. Піджарений. 6. Прекрасні. 7. Останній. 8. Будівництво. 9. Стелишся. 10. Здається.
- XII. 1. Позначається. 2. Підноситься. 3. Світанковий. 4. Радісний. 5. Прозорість. 6. Зводиться. 7. Обтічність. 8. Досвідчений. 9. Звівся. 10. Вечоріння.

ОРФОГРАФІЯ

Завдання 5. У наведених словах вставити пропущені букви. Пояснити написання.

Цифри для відповіді: 1) пишеться Е; 2) И; 3) ЇО; 4) апостроф; 5) А; 6) НН; 7) м'який знак; 8) не пишеться м'який знак; 9) відбувається спрощення звуків; 10) подвоєння чи подовження немає.

- I. 1.Зб..раєшся. 2. Мас..ивний. 3. Крут..шся. 4. Без..язиковий.
5. Півден...ий. 6. Б..гатий. 7. Кол..ровий. 8.Стат..ей. 9.Каж..мо.
10. Доблес..ний.
- II. 1.Закр..вати. 2. В..їдлиий. 3. Дев'ят..сот. 4. Новос..лов. 5. Щас..ливий.
6. Л...вада. 7. Відзначен..ий. 8. Тиж..невий. 9. Пас..ажирський.
10. Чист..ш.
- III. 1. Прац..витий. 2. З..явився. 3. Комп..ютер. 4. Бл..зький. 5. Мен..ший.
6. Облас..ний. 7. Ман..а. 8. Ячмін..ий. 9. Змож..те. 10. Збираш..ся.
- IV. 1. Потривож..ш. 2. Ш..лестіти. 3. Кр..шити. 4. Іл..юмінатор.
5. Погон..щик. 6. Домен..ний. 7. Підв..язати. 8. Карас..в. 9. Якіс..ний.
10. Мож..те.
- V. 1. Пристрас..ий. 2. Акс..нов. 3. Береш..ся. 4. Роз..ятрити. 5. Звар..те.
6. Ч..рвоний. 7. Прогрес..ивний. 8. Бл..щати. 9. Зроблен..ий.
10. Повернеш..ся.
- VI. 1. Від..ємний. 2. Доглян..те, 3. Виїз..ний. 4. Остан..ій. 5. Гр..міти.
6. Кор..еспондент. 7. Тон..ший. 8. Пол..вий. 9. Зв..язок. 10. Хоч..мо.
- VII. 1. Д..сцпліна. 2. Кількіс..ний. 3. Мар..янівка. 4. Ін..екція.
5. Подарован..ий. 6. Єр..мін. 7. Шепоч..мо. 8. Носиш..ся. 9. Ст..пендія.
10. Корол..в.
- VIII. 1. Від..їхати. 2. Віл..а. 3. Агрес..ивний. 4. Реч..татив. 5. Вісім..десят.
6. Зловіс..ний. 7. Полум..яний. 8. Перевірен..ий. 9. Захоч..мо.
10. Погойдуєш..ся.
- IX. 1. Примор..я. 2. Низ..кий. 3. Суб..отній. 4. Ван..а. 5. Пів..яблука.
6. Потривож..ш. 7. Безкорис..ливий. 8. Прем..ера. 9. Д..оготь.
10. Нян..чити.
- X. 1. Розп..тати. 2. Проб..ється. 3. Проїз..ний. 4. Золотар..в. 5. Л..міш.
6. П'ят..десят. 7. Інтел..гентний. 8. Розкопан..ий. 9. Возиш..ся.
10. Улес..ливий.
- XI. 1. Напівм..якість. 2. Тр..вожний. 3. Тон..а. 4. Др..жати. 5. Ден..ий.
6. Вір..мо. 7. Б'єт..ся. 8. Радіс..ний. 9. Схвильован..ий. 10. В..ялий.
- XII. 1. Буревіс..ник. 2. Приамур..я. 3. Мал..ований. 4. Доглян..те.
5. Кар..єрист. 6. Натхнен..я. 7. Пів..яблука. 8. Порт..ера. 9. Пан..о.
10. Вір..мо.

Завдання 6. У кожному з наведених речень — п'ять орфограм. Назвіть і прокоментуйте їх.

- I. Крил не втинай сизокрилій голубці, хай вона вільно літа! (Л. Українка.)
- II. Десь поблизу, вгорі кручею, вибухає снаряд і безсилі осколки хурчуть над головою. (О. Гончар.)
- III. Мова є канвою, на якій людина вишиває узор свого життя, а для письменника — знаряддям для відбиття в художніх образах своїх думок. (П. Панч.)
- IV. Хтось на вербі у стилі рококо вінок заплітав. (П. Тичина.)
- V. Батько та дві сестрички сидять за столом, мати подає вечерю. (М. Коцюбинський.)
- VI. Із перлистого туману при яснім моїм вікні устає півсонний ранок, гасить зорі і вогні у туманній тишині. (М. Рильський.)
- VII. Степи горять рівним жовто-зеленим кольором. (П. Мирний.)
- VIII. Гарячою зеленою барвою горить на сонці ячмінь. (М. Коцюбинський.)
- IX. Різноколірна гамма райдужних розцвіток, непередавана принадність урочистого осіннього смутку. (М. Коцюбинський.)
- X. Крізь весняну снігольодову шкоринку пнеться цупкий пролісок. (Ю. Смолич.)
- XI. Все там здавалося Валерикові незвичайним, немов окрашеним в тони якогось іншого світу. (О. Гончар.)
- XII. Загляне місяць крізь дерев вершини, де буде кликати щастя соловей. (В. Сосюра.)

Завдання 7. В іншомовних словах вставити пропущені букви. Пояснити написання.

Цифри для відповіді: 1) пишеться І; 2) пишеться И; 3) Ї; 4) апостроф; 5) пишеться Є; 6) м'який знак; 7) подвоюються; 8) не подвоюються; 9) Е.

- I. 1. Трі..ст. 2. Ізма..л. 3. Баст..лія. 4. Конве..р. 5. Барок..о. 6. Ман..а .
7. Акс..ома. 8. Жан..а. 9. П..єдестал. 10. Мекс..ка.
- II. 1. Мюл..ер. 2. Інтерв..ю. 3. Ател..є. 4. Мадр..д. 5. Акс..ома. 6. Ком..уна.
7. Тон..а. 8. Ауд..єнція. 9. Д..зель. 10. Марок..о.
- III. 1. Рус..о. 2. І..рархія. 3. Нет..о. 4. Гол..андія. 5. Мол..ер. 6. Бар..ер.
7. Попур..і. 8. Дж..гіт. 9. Н..ютон. 10. Шас..і.
- IV. 1. Пл..яда. 2. Кар..єра. 3. Ліс..сабон. 4. Ч..лі. 5. Віл..а. 6. Рад..ус.
7. Єг..пет. 8. Фе..рверк. 9. Н..ютон. 10. Д..аспора.
- V. 1. Сиц..лія. 2. І..рархія. 3. П..єса. 4. Ді..го. 5. Фін... 6. Брут..о. 7. Д..дро.
8. Миш..як. 9. Афр..ка. 10. Кл..єнт.
- VI. 1.Абітурі..нт. 2. Маг..страль. 3. Хоб..і. 4. Д..аспора. 5. Пл..яда.
6. Кастан..єти. 7. Ваш..нгтон. 8. Комп..ютер. 9. Бул..йон. 10. Метал...

- VII. 1. Ад..ютант. 2. Віл..сон. 3. Пак..стан. 4. Сум..а. 5. Еф..р. 6. Логар..фм.
7. Ган..ібал. 8. Міс..урі. 9. Паці..нт. 10. Піан..сімо.
- VIII. 1. Брат..слава. 2. Ізма..л. 3. Рів..єра. 4. Ауді..нція. 5. Марсел..єза.
6. Кол..бри. 7. Він..грет. 8. Ім..іграція. 9. Коміс..ія. 10. Єзу..їт.
- IX. 1. Прем..єра. 2. Аргент..на. 3. Ател..є. 4. Рос..іні. 5. Ем..іграція.
6. Ідил..ія. 7. Кол..ектив. 8. Пон..і. 9. Ват..кан. 10. Алж..р.
- X. 1. Міл..ярд. 2. Інтерв..ю. 3. Д..аспора. 4. В..єтнам. 5. Ст..пендія.
6. Калькут..а. 7. Ніц..а. 8. Ате..ст. 9. Браз..лія. 10. Віл..ямс.
- XI. 1. Ч..каго. 2. Він..єтка. 3. Аркт..ка. 4. Ене..да. 5. Т..бет. 6. Філіп..іні.
7. Клі..нт. 8. Марок..о. 9. Ін..єкція. 10. Вав..лон.
- XII. 1. Н..ютон. 2. Лавуаз..є. 3. Ка..р. 4. Ре..стр. 5. Ц..церон. 6. Палест..на.
7. Порт..єра. 8. Інтермец..о. 9. Фур..є. 10. Балт..ка.

МОРФЕМІКА

Завдання 8. З'ясуйте характер основи і кількість морфем у словах.

Цифри для відповіді: **А:** 1) основа непохідна; 2) основа похідна.

Б: 1) у слові одна морфема; 2) дві; 3) три; 4) чотири; 5) п'ять і більше.

- I. 1. Звикнути. 2. Пшениця. 3. Читати. 4. Оббігати. 5. Сторожував.
6. Вгору. 7. Життя. 8. Свічка. 9. Землячка. 10. Розгубився.
- II. 1. Веснянка. 2. Суниця. 3. Границя. 4. Вниз. 5. Сплавка. 6. Шосе.
7. Чорний. 8. Обеззброїти. 9. Первинний. 10. Студентство.
- III. 1. Князівство. 2. Лектор. 3. Материн. 4. Ялтинський. 5. Консерви.
6. Ранком. 7. Футболіст. 8. Клас. 9. Розписувала. 10. Насінневий.
- IV. 1. Сіножатка. 2. Щастя. 3. Материнський. 4. Пісок. 5. Переодягати.
6. Довоєнний. 7. Враз. 8. Розбій. 9. Горобець. 10. Завчила.
- V. 1. Перехід. 2. Достроковий. 3. Гранатовий. 4. Пообіді.
5. Перевантажений. 6. По-осінньому. 7. Степ. 8. Учитель. 9. Пані.
10. По-перше.
- VI. 1. Білка. 2. Підземний. 3. Враз. 4. Круглий. 5. Кролик. 6. Лісостеп.
7. Добрий. 8. Перехід. 9. Дослідження. 10. Порозвантажувати.
- VII. 1. Повернення. 2. Чудовий. 3. Піаніно. 4. Веснянка. 5. Літати.
6. Вечорниці. 7. Недооцінювати. 8. Верховинець. 9. Космонавтика.
10. Звечора.
- VIII. 1. Дошкільнята. 2. Варити. 3. Копальня. 4. Спечений. 5. Народження.
6. Донизу. 7. Прибій. 8. Ідейність. 9. Двоюрідний. 10. Заступництво.
- IX. 1. Порівняльний. 2. Поле. 3. Зріз. 4. Температура. 5. Улюблений.
6. Трамвай. 7. Тренувальний. 8. Напруженість. 9. Художник.
10. Реготати.
- X. 1. Холодильник. 2. Хоробрий. 3. Квітникар. 4. Підкупити. 5. Черепаха.
6. Четвер. 7. Учительство. 8. Вперше. 9. Поіменний. 10. Боєць.

XI. 1. Морозильник. 2. Порівняльний. 3. Кошик. 4. Радісний. 5. Білка.
6. Консервований. 7. Збройний. 8. Провулок. 9. Спечений.
10. Перенесення.

XII. 1. Старожил. 2. Розвідка. 3. Перевтома. 4. Переодягання. 5. Рухомий.
6. По-літньому. 7. Життя. 8. Верховинець. 9. Шосейний. 10. Голуб'ячий.

Завдання 9. Установіть значення суфіксів у наведених словах.

Відповіді: - суфікс -К-: 1) значення здрібнілості; 2) абстрактне значення дії;
3) жіноча стать; 4) конкретний предмет (без здрібнілості);

- суфікс -НИК- (-ИК-): 1) збірність; 2) дійова особа (діяч); 3) предмет (без збірності);

- суфікс -ТЕЛЬ-: 1) дійова особа (діяч); 2) предмет;

- суфікс -ЧИК-: 1) дійова особа (діяч); 2) значення здрібнілості та пестливості; 3) конкретний предмет (без здрібнілості).

I. 1. Українка. 2. Градусник. 3. Малинник. 4. Учитель. 5. Посадка.
6. Блондинка. 7. Стоянка. 8. Перепілка. 9. Лісник. 10. Костюмчик.

II. 1. Вихователь. 2. Аспірантка. 3. Льотчик. 4. Хлопчик.
5. Підручник. 6. Помічник. 7. Посадка. 8. Вареник. 9. Перевірка. 10.
Квітка.

III. 1. Вірменка. 2. Пічка. 3. Випічка. 4. Вершитель. 5. Хлопчик.
6. Дівчинка. 7. Парканчик. 8. Супутник. 9. Нічник. 10. Робітник.

IV. 1. Вершник. 2. Робітник. 3. Словник. 4. Пересадка. 5. Повелитель.
6. Ручка. 7. Грузинка. 8. Сітка. 9. Чайник. 10. Радник.

V. 1. Приятель. 2. Костюмчик. 3. Аспірантка. 4. Лічильник. 5. Навушник.
6. Пресувальник. 7. Корівник. 8. Доярка. 9. Підготовка. 10. Квітка.

VI. 1. Зрадник. 2. Сирник. 3. Ялинник. 4. Старатель. 5. Покупка.
6. Студентка. 7. Пробіжка. 8. Лісник. 9. Охоронник. 10. Льотчик.

VII. 1. Курник. 2. Рудник. 3. Відставник. 4. Варка(дія). 5. Магістрантка.
6. Вечірка. 7. Сестричка. 8. Хлопчик. 9. Учитель. 10. Пересадка.

VIII. 1. Чистка. 2. Грядочка. 3. Маслянка. 4. Іноземка. 5. Гірка. 6. Союзник.
7. Приятель. 8. Малинник. 9. Випускник. 10. Лісник.

IX. 1. Половинка. 2. Варка(дія). 3. Льотчик. 4. Пальчик. 5. Передовик.
6. Супник. 7. Телятник. 8. Акушерка. 9. Висадка. 10. Лійка.

X. 1. Посланник. 2. Гірничник. 3. Кропив'янка. 4. Старатель. 5. Вихователь.
6. Артистка. 7. Водичка. 8. Землянка. 9. Рубка (дерев). 10. Пальчик.

XI. 1. Поклонник. 2. Половинка. 3. Чистка. 4. Вареник. 5. Випускник.
6. Приятель. 7. Вишник. 8. Українка. 9. Льотчик. 10. Захисник.

XII. 1. Пальчик. 2. Лійка. 3. Захисник. 4. Посадка. 5. Борідка. 6. Бублик.
7. Полярник. 8. Часник. 9. Хлопчик. 10. Землянка.

СЛОВОТВІР

Завдання 10. З'ясуйте, яким способом утворені наведені слова.

Відповіді: 1) суфіксальним; 2) префіксальним; 3) суфіксально-префіксальним; 4) безафіксним; 5) основоскладанням; 6) основоскладанням та суфіксальним; 6) лексико-семантичним; 7) лексико-синтаксичним.

- I. 1.Розбіг.2. Прибій.3. Списати. 4. Пришкільний. 5. П'ятсот.6. Історико-філологічний.7. Сьогодні. 8. Вгору. 9. Золотий (характер).10. Задовгий.
- II. 1.Прамова. 2. Вивих. 3. Осмислити. 4. Молодь. 5. Зернохвище. 6. Придорожній. 7. Хлібороб. 8. Пролісок. 9. Вічнозелений.10. Гончар (прізвище).
- III. 1.Недруг. 2.Передгір'я. 3. Чайник. 4. Лісостеп. 5. Заплив. 6. Передобідній. 7. Зелень. 8. Машинобудівний.9. Перекотиполе. 10. «Тавричанка» (вокальна група).
- IV. 1.Глиб.2.Придніпровський.3.Квітник.4.Співавтор.5. Лісостеповий. 6. Перекотиполе.7.Достроковий.8. Сталеплавильний.9. Передплата.10. Заяча (душа).
- V. 1.Вихід.2.Правнук.3.Вихователь.4.Бронхіт.5. Антинародний.6. Самовд овлений. 7.Підліток.8.Синь.9. Перекотиполе. 10.Сталевий (голос).
- VI. 1. Прабабуся. 2. Переджнив'я. 3. Саморобний.4. Гнів. 5. Довоєнний.6. Переробка. 7. Наречена. 8. Просвітлення.9. Обстріл. 10. Осідлати.
- VII. 1.Подвір'я. 2. Захисник. 3. Глибшати. 4. Прапрадід.5. Провал. 6. Полісся. 7. Металорізний. 8. Відділок.9. Маловивчений.10. Парк (місце стоянки транспорту).
- VIII.1. Наставник.2. Метробудівник. 3. Далина. 4. Прописи.5. Розгін. 6. Прамова. 7. Безлюдний. 8. Перекидний. 9. Сімсот.10. Кришталевий (сміх).
- IX. 1.Весело.2.Перелісок.3.Передісторія.4.Гіркота.5.Підхід.6. Перекотипо ле.7. Поле (діяльності).8. Лісостеп 9. Зелень.10. По-доброму.
- X. 1.Безробіття. 2. Передсвітанковий. 3. Прегарний. 4. Прогул. 5. Овочехвище. 6. Морозостійкий.7. Українка (селище). 8. Славгород (місто). 9. Лісотундра.10. Випічка.
- XI. 1.Прибій. 2. Передгір'я. 3.Горицвіт (прізвище). 4. Сутінь. 5. Переджнив'я.6. Розкішність.7.Зустріч.8.Керівництво.9. Передсвітан ковий. 10. Вищевказаний.
- XII. 1.Перегородка. 2. Давноминулий. 3. Переносний. 4. Виліт. 5. Піднебесся.6. Синь. 7. Перемалювати. 8. Чудесний.9. Вдома. 10. Буревісник (табір відпочинку).

МОРФОЛОГІЯ ІМЕННИК

Завдання 11. Визначте різновиди значення "предметність"

Відповіді: 1) назви конкретних предметів (речей); 2) назви речовин;
3) назви істот чи організмів; 4) назви явищ природи; 5) абстрактні назви властивостей, якостей, відношень; 6) назви дій чи станів.

- I. 1. Біг. 2. Будинок. 3. Пам'ять. 4. Зима. 5. Амеба. 6. Карта. 7. Водій.
8. Ніч. 9. Переказ. 10. Теплоота.
- II. 1. Сон. 2. Льотчик. 3. Жито. 4. Стрілець. 5. Мужність. 6. Перехід.
7. Висота. 8. Вірність. 9. Радість. 10. Осінь.
- III. 1. Хитрість. 2. Рука. 3. Кров. 4. Теплопровідність. 5. Тигр. 6. Радість.
7. Повітря. 8. Золото. 9. Весна. 10. Смартфон.
- IV. 1. Купання. 2. Вітер. 3. Пилука. 4. Синь. 5. Любов. 6. Синь. 7. Ящірка.
8. Радість. 9. Учень. 10. Зошит.
- V. 1. Масло. 2. Сік. 3. Переляк. 4. Юнь. 5. Муляр. 6. Лампа. 7. Дрімота.
8. Буря. 9. Компот. 10. Дощ.
- VI. 1. Циклон. 2. Запах. 3. Синь. 4. Крик. 5. Вихід. 6. Реформатор.
7. Мовчання. 8. Учитель. 9. Комп'ютер. 10. Пшениця.
- VII. 1. День. 2. М'якість. 3. Яблуко. 4. Наказ. 5. Комбайн. 6. Вода.
7. Кмітливість. 8. Студент. 9. Блакить. 10. Виїзд.
- VIII. 1. Радість. 2. Осінь. 3. Пілот. 4. Цемент. 5. Варіння. 6. Сукня. 7. Гра.
8. Град. 9. Туман. 10. Кенгуру.
- IX. 1. Біль. 2. Дружба. 3. Вир. 4. Будівля. 5. Руда. 6. Стакан. 7. Краса.
8. Даль. 9. Купе. 10. Бджола.
- X. 1. Човен. 2. Копання. 3. Каша. 4. Блакить. 5. Шпак. 6. Ураган.
7. Гонитва. 8. Вечір. 9. Лак. 10. Захід.
- XI. 1. Біг. 2. Сон. 3. Хитрість. 4. Купання. 5. Масло. 6. Ураган. 7. День.
8. Радість. 9. Страх. 10. Човен.
- XII. 1. Будинок. 2. Льотчик. 3. Рука. 4. Вітер. 5. Сік. 6. Запах. 7. М'якість.
8. Перепис. 9. Дружба. 10. Пісок.

Завдання 12. Визначити рід іменників та спосіб його вираження.

Відповіді: **А:** 1) чоловічий; 2) жіночий; 3) середній; 4) спільний;

Б: 1) лексичний; 2) морфологічний; 3) синтаксичний; 4) комбінований.

- I. 1. Вишня. 2. Весілля. 3. Тигрєня. 4. Прапор. 5. Студентка. 6. Лоша.
7. Вікно. 8. Містер. 9. Метро. 10. Гончар (прізвище).
- II. 1. Весна. 2. Плакса. 3. Студент. 4. Біль. 5. Ткаченко. 6. Резюме.
7. Полотно. 8. Староста. 9. Чилі. 10. Собака.
- III. 1. Зоря. 2. Марокко. 3. Мері. 4. Невдаха. 5. Горлиця. 6. Маєстро.
7. Плаксії. 8. Поні. 9. Робітник. 10. Курча.

- IV. 1. Ледащо. 2. Портъє. 3. Пісня. 4. Шасі. 5. Життя. 6. АПН України. 7. Коваленко. 8. Тбілісі. 9. Есе. 10. Жирафа.
- V. 1. Великдень. 2. Шана. 3. Ніцца. 4. Каліка. 5. Лимон. 6. Батько. 7. Конферансьє. 8. Жартівник. 9. Курка. 10. Дніпро.
- VI. 1. Мати. 2. Космос. 3. Рукопис. 4. Косач (прізвище). 5. Перу. 6. Батько. 7. Сомбреро. 8. Приблуда. 9. Мадам. 10. Півень.
- VII. 1. Читання. 2. Декольте. 3. Учитель. 4. Зілля. 5. Комп'ютер. 6. Хлоп'я. 7. Лагідність. 8. Аптекарь. 9. Ім'я. 10. Пісня.
- VIII. 1. Сирота. 2. Ательє. 3. Поні. 4. Воєвода. 5. Свекруха. 6. Шимпанзе. 7. Тітка. 8. Школяр. 9. Українка. 10. Ніцца.
- IX. 1. Пюре. 2. Звичай. 3. Вихователь. 4. Ягня. 5. Місіс. 6. Нікчема. 7. Тополя. 8. Сочі. 9. Обрій. 10. Робітниця.
- X. 1. Бюро. 2. Сім'я. 3. Учитель. 4. Хлоп'я. 5. Фламінго. 6. Нероба. 7. Леді. 8. Жито. 9. Брат. 10. Жінка.
- XI. 1. Сомбреро. 2. Вихователька. 3. Узбережжя. 4. Дніпро. 5. Суддя. 6. Сестра. 7. Ледащо. 8. Сесія. 9. Кіно. 10. Студентка.
- XII. 1. Шасі. 2. Каченя. 3. Сахара. 4. Жирафа. 5. Гілля. 6. Базіка. 7. Синтаксис. 8. Кашне. 9. Лоша. 10. Аташе.

Завдання 13. Визначити відмінок і синтаксичну роль виділеного іменника.

Відповіді: **А:** 1) називний; 2) родовий; 3) знахідний; 4) орудний; 5) місцевий; 6) кличний;

Б: називний: 1) підмет; 2) прикладка; 3) присудок; 4) звертання; 5) називний уявлення;

родовий: 1) додаток; 2) означення; 3) обставина;

знахідний: 1) додаток; 2) обставина; 3) присудок;

орудний: 1) присудок; 2) обставина; 3) додаток; 4) у складі підмета;

місцевий: 1) обставина; 2) додаток; 3) присудок.

- I. 1. Любов — це *щастя*. 2. Лети, моя мрія, у *даль*. 3. Люблю *ранки* весняні. 4. Він летить *стрілою*. 5. Сидить *батько* самотній. 6. Я захоплююсь *картинами*. 7. Читаю книгу *брата*. 8. Торкнувся руками *дитинства*. 9. *Київ!* Як тебе не любити! 10. Сиділа мати всю *ніч*.
- II. 1. Дим *стовпом* над нею. 2. *Село* дзвоном розбуджене. 3. Дитя *ялинкою* милується. 4. Був моїм *другом*. 5. Дівча глянуло у *вікно*. 6. А дядько був *чумак* бувалий. 7. Він дивиться на фото *сина*. 8. Люблю я *молодість* свою. 9. Дощ лив увесь *день*. 10. Лист, надісланий *другом*.
- III. 1. Бачу засіяне *поле*. 2. Завели свою пісню *солов'ї*. 3. Незабаром обгорнуло *Катрю* німе забуття. 4. Весь *день* гриміло навкруги. 5. Мліє степ у *променях*. 6. А косарі махають *косами*. 7. Він був

- скнара великий. 8. *Дитятко*, помовч трохи! 10. Не розумію суті цих речей.
- IV. 1. Сидів, чекаючи приїзду *сина*. 2. Махає крилами *вітряк*. 3. Василь, мій *друг*, уже поїхав. 4. *Герой*. Який він у літературі? 5. Пишалася своєю *вродою*. 6. Земля чекала у літню *спеку* дощу. 7. Чумацький шлях — *шлях* твоїх пращурів. 8. Село в *снігах*. 9. Цілу *дорогу* йшов мовчки. 10. Бачу річку і село за нею.
- V. 1. Трава фарбує *степ* у зелене. 2. Батько весь *вечір* писав. 3. Він був мені за *помічника*. 4. Я люблю її всім *серцем*. 5. Через *годину* лікар повернувся. 6. Вона скінчила писати свою *повість*. 7. Іван, твій *син*, цього не знає. 8. Іван — твій *син*, друже! 9. Почалася реєстрація *делегатів*. 10. О, юний *вік*! Кого він не потішить.
- VI. 1. Снігом замело дорогу у село. 2. *Голубко* ти моя, не заважай. 3. Усі поети — *мрійники* великі. 4. Вони враз оточили *дівчину*. 5. Тієї *осені* Соломія часто була на співацькій біржі. 6. Розглядав тепер *папери* вчитель. 7. Став пити малими *ковтками*. 8. Вранці мати з *дочкою* повернулися в село. 9. Хтось постукав у *вікно*. 10. *Дорога!* Як багато вона може розповісти...
- VII. 1. Пашить *медами* скосиста гора. 2. На столі лежать зошити кращих *учнів*. 3. Заслухалася *дівчина* чудовою піснею. 4. По дорозі *табунцями* йшли діти. 5. Гнатко, *поет* місцевий, обізвався. 6. Село те було чудовим *куточком*. 7. Степ оповитий *тишею*. 8. Красу *природи* треба розуміти серцем. 9. Вранці мати з *дочкою* повернулися в село. 10. *Вороги!* Дивно їх поряд бачити.
- VIII. 1. *Село!* Як це мене хвилює. 2. Батьком віддано цей *наказ*. 3. Ніщо не звабить від *Землі* мене. 4. Почалося збирання *грибів*. 5. Я сам граю роль цього *героя*. 6. А він-таки справжній *дивак*. 7. Довго стояв юнак перед *картиною*. 8. Водою залило весь *луг*. 9. Я не хочу бути вам *суддею*. 10. Густий дим валував *клубками*.
- IX. 1. Трохи зачепив рукою *вогонь*. 2. А далі закусив і *медом*. 3. Плекайте *мову*. 4. Він завжди був *невдахою*. 5. Мокрий асфальт нагадував швидкий гірський *потік*. 7. Собор став посеред *снігу*. 8. З'явився профіль якоїсь *жінки*. 9. Прохолодою повіяло з *лісу*. 10. І слухає мій сум природа.
- X. 1. Обличчя *шовком* ніжив вітер. 2. *Написане* і сокирою не вирубаєш. 3. Ти прости мою *пам'ять*. 4. Бринить-співає наша *мова*. 5. Отак просидів усю *ніч*. 6. *Одеса!* Скільки бачило це місто! 7. Закохану *людину* одразу помітиш. 8. А він-таки гарний *хлопець*. 9. Тридцять *років* минуло відтоді. 10. Тече вода з-під *явора*.
- XI. 1. Возвеличимо *розум* наш. 2. В землі *віки* лежала мова. 3. Зайшов Олег, молодший брат. 4. А я чекав приїзду *батька*. 5. Усі вони полюбили *степи*. 6. Ой, *люди!* Радійте з нами. 7. Ідуть вони до *перемоги*. 8. *Україна!* Як багато цим сказано. 9. Багато чого навіяла

мені ця країна чудес. 10. *Шовком* пригорнувся до обличчя цей ось холодок.

- XII. 1. Над *полем* пролетіли літаки. 2. Молода мати з маленьким дитям стоять у *зажурі*. 3. Він справжній *романтик*. 4. Людина шукає кращої *долі*. 5. Це лишиться моєю *таємницею*. 6. Ветеран оточений молоддю *села*. 7. По дорозі *табунцями* ішли діти. 8. *Херсонські степи і плавні!* Як багато спогадів з дитинства. 9. Дерева тяглися до *сонця*. 10. Від того *дня* мати не знала покою.

ПРИКМЕТНИК

Завдання 14. Визначити лексико-граматичні розряди прикметників.

Відповіді: 1) якісний; 2) відносний; 3) присвійний; 4) відносний у значенні якісного; 5) присвійний у значенні відносного; 6) присвійний у значенні якісного; 7) якісний у значенні відносного.

- I. 1. Левине серце. 2. Срібні верхівки гір. 3. То Сергійв учитель. 4. Грибний суп. 5. Холодні погляди. 6. Рвучкий вітер. 7. Студентський хор. 8. Кам'яний характер. 9. Старший викладач. 10. Шевченкові поеми.
- II. 1. Воронячий дзьоб. 2. Кришталевий голос. 3. Кришталева ваза. 4. Херсонські плавні. 5. Лисяче підборіддя. 6. Читальна зала. 7. Старший лейтенант. 8. Цікавий предмет. 9. Шевченківські вечори. 10. Театральний жест.
- III. 1. Материна ласка. 2. Величний світ. 3. Бараняча шапка. 4. Мідні сутінки. 5. Мідні гроші. 6. Медовий напій. 7. Глибокий канал. 8. Космічний експеримент. 9. Розумна відповідь. 10. Материнська ласка.
- IV. 1. Вовча натура. 2. Срібні прикраси. 3. Срібні звуки. 4. Вересневий вечір. 5. Вересневі мотиви. 6. Материна хустка. 7. Дорога сукня. 8. Біла гвардія. 9. Чорне море. 10. Золота середина.
- V. 1. Сорочий хвіст. 2. Спекотний день. 3. Дубові гаї. 4. Лисяча шапка. 5. Золоті дні. 6. Зрошувальний канал. 7. Херсонський степ. 8. Тепле слово. 9. Медова посмішка. 10. Конкурсний іспит.
- VI. 1. Свинцевий колір. 2. Комариний голос. 3. Вересневі зорі. 4. Сільська рада. 5. Темна вулиця. 6. Сонячна осінь. 7. Наталчина сукня. 8. Студентове дослідження. 9. Весняні очі. 10. Далекий Схід.
- VII. 1. Артемів одяг. 2. Злий собака. 3. Скляні іграшки. 4. Скляна тиша. 5. Дубовий голос. 6. Братній потиск руки. 7. Навколишнє середовище. 8. Тепле повітря. 9. Вовчий апетит. 10. Річний звіт.
- VIII. 1. Бліде небо. 2. Материнська ласка. 3. Бабусині казки. 4. Дерев'яні гвіздки. 5. Дерев'яне обличчя. 6. Батькова радість. 7. Суботній вечір. 8. Літній місяць. 9. Літня людина. 10. Сьогоднішня газета.

- IX. 1. Сумний місяць. 2. Заячий комір. 3. Заячий страх. 4. Залізні нерви. 5. Бурштинові прикраси. 6. Прудка дівчина. 7. Материнські турботи. 8. Осінній смуток. 9. Граматичний аналіз. 10. Державний університет.
- X. 1. Золоте перо. 2. Херсонські плавні. 3. Левина поза. 4. Синє полум'я. 5. Безкраї поля. 6. Братова ідея. 7. Прозовий твір. 8. Далекий Схід. 9. Вишневі губи. 10. Могутній народ.
- XI. 1. Холодний день. 2. Риб'яча луска. 3. Собачий холод. 4. Залізний характер. 5. Добра людина. 6. Польова квітка. 7. Конституційні права. 8. Щедра натура. 9. Українські вечорниці. 10. Норкове хутро.
- XII. 1. Оливковий колір. 2. Миколина шапка. 3. Біде небо. 4. Виставкова зала. 5. Привокзальна площа. 6. Дорога сукня. 7. Зеленкуваті очі. 8. Літній вечір. 9. Ведмежа послуга. 10. Шкільні роки.

ЗАЙМЕННИК

Завдання 15. Визначити розряди займенників та їх синтаксичну роль.

Відповіді: **А:** 1) особовий; 2) зворотний; 3) присвійний; 4) вказівний; 5) означальний; 6) питальний; 7) відносний; 8) заперечний; 9) неозначений.
Б: 1) підмет; 2) присудок; 3) означення; 4) додаток; 5) обставина.

- I. 1. Приємно бути у них. 2. З таким другом необхідно зустрітися. 3. Дорога, яка веде до лісу. 4. Треба гостювати у мене. 5. Необхідно розповісти про якусь історію. 6. Не кликав нікого до хати. 7. Усе в твоїх руках. 8. Котра година? 9. Звернись до кого-небудь. 10. Ішли весь день.
- II. 1. За тією хатою красувалась левада. 2. Захоплювало з кожним днем. 3. У кого запитати? 4. У Петра був інший план. 5. Ліс, що зеленіє за річкою. 6. Наталка — з нашого класу. 7. Приємно писати вам. 8. Влаштують будь-які дії. 9. Простір за моїм вікном. 10. Дехто зі студентів не розумів лектора.
- III. 1. Приємно відпочивати у неї. 2. Ніяка людина. 3. У вашій хаті затишно. 4. Весь день дочекала матір. 5. Ліс, що біля села. 6. Брати з нього приклад. 7. Щось заважало Андрієві. 8. Книга, яку шукають. 9. Треба боронити себе від ворога. 10. Скільки радісних днів?
- IV. 1. Треба ходити з нами. 2. Розповім про саму ніч. 3. Не треба обманювати себе. 4. Вона не пам'ятає ні про що. 5. Що-небудь мене не влаштовує. 6. Побувала у стількох місцях. 7. Очей не зводжу з того хлопця. 8. Справа, якій служиш. 9. Приємно говорити з ним. 10. За ким зайти?
- V. 1. Чого немає? 2. Таланту не має ні до чого. 3. Мріяла про якісь пригоди. 4. Яка вона? 5. Зроблено моєю рукою. 6. Кожна людина повинна мати мрію. 7. Усі учні пройдуть обстеження. 8. Нікому

- розповісти про події в місті. 9. Кожному приємно чути тепле слово. 10. Мій внутрішній світ великий.
- VI. 1. Про таку подію пам'ятали довго. 2. Відгукнись обов'язково на чиесь прохання. 3. Зроби сам іграшку. 4. З якого приводу? 5. Скажи коротко про саму суть. 6. Із задоволенням іду з ним. 7. З деяких пір все життя змінилося. 8. Так чий же портрет бачили? 9. Необхідно вести за собою. 10. Іди сміливо до нього.
- VII. 1. Не знаю тут нікого. 2. Працювали до самої ночі. 3. Необхідно запитати у нього. 4. Зустрітись б з ким-небудь. 5. Сон, про який мріяла. 6. Почув дещо цікаве. 7. Не слід критикувати цих людей. 8. Залишайся назавжди у нас. 9. Матусю згадую кожного дня. 10. Запрошую до себе.
- VIII. 1. Мені не цікаво тут. 2. Поділитися зовсім нічим. 3. Написати дещо дивне. 4. Той, кому віриш. 5. Перед ким вибачитися? 6. Не радує ніщо. 7. З усіма друзями необхідно бути в дружніх стосунках. 8. Біля мого саду стоїть гарненька криничка. 9. Зустрітись б з ким-небудь. 10. Треба вирішувати самому.
- IX. 1. Необхідно зробити за них. 2. З твоїм братом треба порозумітись. 3. Пройти цей шлях — обов'язок брата. 4. Чого чекати? 5. Намалювати картину самому. 6. Не впливали ніякі розмови на Оксану. 7. Зайди за мною обов'язково. 8. Почула щось цікаве. 9. Нема часу для себе. 10. З деяких пір змінилося життя у неї.
- X. 1. Заліз у саму гущавину. 2. У неї інший погляд. 3. Дорікати у цьому нікому. 4. Дерево, що вчора посаджене. 5. Така наречена нам подобається. 6. Ніч така, як учора. 7. Сидить мати біля нього цілий день. 8. Сьогодні ніщо не заважало. 9. Приємно пишатися тобою. 10. Радість, яку чекаю.
- XI. 1. Не забути їй події минулого. 4. Тут не було нікого. 5. Необхідно встигнути за такий час. 6. Чого їм треба? 7. Приємно ходити з нами. 8. Себе не можу зрозуміти. 9. Сумую за тією піснею. 10. Будь-хто зрозуміє вчителя.
- XII. 1. Приємно ходити весь день. 2. Дехто з учнів погодився з пропозицією. 3. Скільки днів минуло. 4. За ким їхати? 5. Зараз нікому слухати. 6. Дорога, що веде через ліс. 7. Необхідно запросити до себе. 8. Треба знати самому. 9. З деякого часу не розумію подругу. 10. З якої дороги важко повертатися?

ДІЄСЛОВО

Завдання 16. Визначити вид дієслів і спосіб творення видових пар.

Відповіді: **A:** 1) дієслово доконаного виду; 2) дієслово недоконаного виду; 3) одновидове дієслово; 4) дієслово двовидове.

Б: 1) суфіксальним способом; 2) префіксальним способом; 3) способом чергування звуків; 4) зміна суфіксів та чергування; 5) за допомогою суплетивних форм; 6) за допомогою наголосу; 7) не утворює видові пари.

- I. 1. Звикнути. 2. Перевантажувати. 3. Висипати. 4. Брати. 5. Мовчати. 6. Телефонувати. 7. Заспівати. 8. Заробити. 9. Обзиватися. 10. Переписати.
- II. 1. Обшити. 2. Писати. 3. Бачити. 4. Залізи. 5. Переносити. 6. Женити. 7. Спати. 8. Вирубати. 9. Посміхатися. 10. Інформувати.
- III. 1. Читати. 2. Перейти. 3. Йти. 4. Піднятися. 5. Агітувати. 6. Ловити. 7. Дивитися. 8. Перегородити. 9. Сходити. 10. Стукнути.
- IV. 1. Влити. 2. Вийти. 3. З'явитися. 4. Вибирати. 5. Розкидати. 6. Відпустити. 7. Чекати. 8. Створити. 9. Злетіти. 10. Телеграфувати.
- V. 1. Бажати. 2. Запитати. 3. Віддавати. 4. Схаменутися. 5. Приходити. 6. Вирішувати. 7. Пишатися. 8. Насміхатися. 9. Звикати. 10. Атакувати.
- VI. 1. Залишити. 2. Стояти. 3. Зустрічати. 4. Цікавитися. 5. Скинути. 6. Обирати. 7. Піймати. 8. Хвилюватися. 9. Зацвітати. 10. Гарантувати.
- VII. 1. Заважати. 2. Переспати. 3. Вирішувати. 4. Мріяти. 5. Перелити. 6. Вибачитися. 7. Гримнути. 8. Нагріватися. 9. Колоти. 10. Електрифікувати.
- VIII. 1. Пишатися. 2. Збиратися. 3. Переробити. 4. Пролетіти. 5. Визволити. 6. Прибирати. 7. Викликатися. 8. Запитати. 9. Чекати. 10. Сигналізувати.
- IX. 1. Піймати. 2. Сумніватися. 3. Повертатися. 4. Писати. 5. Зимувати. 6. Кричати. 7. Вирішити. 8. Запрошувати. 9. Зруйнувати. 10. Телефонувати.
- X. 1. Пишатися. 2. Скликати. 3. Рецензувати. 4. Злітати. 5. Винайти. 6. Брати. 7. Дозволяти. 8. Дорікати. 9. Ловити. 10. Читати.
- XI. 1. Вишивати. 2. Запрацюватися. 3. Переспати. 4. Атакувати. 5. Писати. 6. Заплітати. 7. Пройти. 8. Перекидати. 9. Робити. 10. Стукати.
- XII. 1. Втікати. 2. Лежати. 3. Завчити. 4. Висипатися. 5. Обшити. 6. Розпікати. 7. Пересадити. 8. Ловити. 9. Висипати. 10. Телефонувати.

Завдання 17. Визначити категорію перехідності/неперехідності та станудієслів.

Відповіді: **А:** 1) перехідне дієслово; 2) неперехідне дієслово.

Б: 1) активний стан; 2) пасивний стан.

- I. 1. Дощ линув ще сильніше. 2. Я прокидаюся вночі із щасливою усмішкою. 3. На стіні падало світло. 4. Вітер в гаї качає лозу. 5. Він навіть не глянув на брата. 6. Особові справи здаються в архів. 7. Не суди інших. 8. Вишивають дівочі руки рушники. 9. По садах загуляли золоті падолисти. 10. Картина Дніпра малюється відомим художником.
- II. 1. Зала почала наповнюватися публікою. 2. Хмари затягли небо. 3. Він тихо хвилювався. 4. Павло накрив зерно брезентом. 5. Краще вголос прочитайте. 6. Від заходу насувалася чорна хмара. 7. Я ненавидів другорядність. 8. Я боровся з нею скрізь. 9. О, не торкай болючих ран. 10. Мокре листя падає на брук.
- III. 1. Рушники вже ткались. 2. Він швидко зібрав ті речі. 3. Люблю я власну мрію. 4. Деся на заметах стогнав вітер. 5. Дівчата хапались за нависле листя. 6. Дві хмароньки пливли кудись. 7. Змалой дуби, могутні і крилаті. 8. Розметали вишні кучері біляві. 9. Зерно перемолочується на величезному тоці. 10. Пливе над світом осінь.
- IV. 1. Стежка зникла швидко і несподівано. 2. Кирило присів на ліжко й затих. 3. Хустинка шовком вишивалась. 4. Волинцев командував уже ротою. 5. Не дуріте дітей ваших. 6. Розлука ніжно обійма за плечі. 7. Усміхаюся сама до себе. 8. Право обмежується законом. 9. Він слухає завжди голос правди. 10. Я в спогади непрошені бреду.
- V. 1. На городах уже збираються гарбузи. 2. Сонце засліпило всіх. 3. Брат прикрив очі долонею. 4. Мене ліси здоров'ям напували. 5. Ледь-ледь рухали вони руками. 6. Липа світиться вночі. 7. Я люблю свої херсонські плавні. 8. Посади калину у дворі. 9. Косили високу запашну траву. 10. Спадає листя із золотих дерев.
- VI. 1. Бійці чистили зброю. 2. Сосновий день хилився в сосновий вечір. 3. Розвідник наскочив на міну несподівано. 4. Воїни враз залягли, замовкли. 5. Настя мовчки чекала розпоряджень. 6. Щоранку преса переглядалась батьком. 7. Наснилася мені моя кохана. 8. Мої думки в полях шукали синього притулку. 9. І спалахнула полум'ям трава. 10. Тут шанують науку.
- VII. 1. Стріляли уже звідусіль. 2. Майбутнє турбує нас. 3. У будинку спалахнуло світло. 4. Хіба ти не чуєш людського плачу? 5. Кіньми правив Іванко. 6. Поле сховало стежки. 7. Світ завжди благословляє сонце. 8. Щось біліє на хвилях. 9. Рушники вже ткалися. 10. Вовтузяться в ґрунті гриби.
- VIII. 1. У блакитній вишині пропливала хмарка. 2. Будинок споруджується будівельниками. 3. Земля мені крила дала. 4. Не пий води з нечистої руки. 5. Я в людей попрошу тільки віри в кожне слово. 6. Мене водило в безвісті життя. 7. Щось шепочуть тихо верби край дороги. 8. Осіннє небо за обрій смуток свій несе. 9. Рушник вишивається з любов'ю. 10. Мене ліси здоров'ям напувають.

- IX. 1. Не чіпайте моєї України. 2. Зеленим клечанням напнулась земля. 3. Згадка про рідне село навіяла тугу. 3. Вербка пожовкла під осіннім небом. 4. А море так задиристо б'є у берег. 5. Падає духмяний цвіт на шовкові трави. 6. Навкруги ми бачимо страшне пригноблення природи. 7. Швидко розбудовується моє місто. 8. Праця відчиняє віконце у щасливий світ людського спілкування. 9. Ця шафа підслухала не одну школярську таємницю. 10. Картина дитинства малюється з великим сумом.
- X. 1. Так шепоче серед ночі вітром збуджена трава. 2. З любов'ю згадую своє село. 3. Висушуються вітрами благодатна земля Херсонщини. 4. Вирішила я творити добрі діла. 5. Сталь гартується в огні, а людина — в труді. 6. Над ставом похилилися верби. 7. Весна кличе до пробудження. 8. Моя рука нікому не принесла біди. 9. Кожна людина свято береже спогади про своє дитинство. 10. Красується Дніпро на всю Україну.
- XI. 1. Сягаю поглядом у майбутнє. 2. Я вірю в силу добра. 3. Розганяючи тумани, сонечко вставало. 4. Змалку розширюйте розум. 5. Стоїть лагідна пора бабиного літа. 6. Перед батьками схиляюсь на коліна. 7. Художні шедеври малюються віками. 8. Від заходу насувалася хмара. 9. Швидко розбудовується моє місто. 10. Праця відчиняє віконце у щасливий світ людського спілкування.
- XII. 1. Нечутно облітає осіннє листя на мокру землю. 2. Світ завжди благословляє сонце. 3. Рушники вже ткались. 4. До сонця тягну окрилені руки. 5. Хмари плвли низько над землею. 6. Люби слово рідне, бо то твоя совість. 7. Я люблю тихий шепіт трав. 8. Ця картина малюється відомим художником. 9. По дніпровських кручах бігла золотокоса осінь. 10. Студент виголосив змістовну доповідь.

Завдання 18. Визначити синтаксичну роль і будову інфінітива.

Відповіді: **А:** 1) підмет; 2) частина присудка; 3) головний член односкладного речення; 4) додаток; 5) означення; 6) обставина.

Б: 1) корінь і суфікс; 2) префікс, корінь і суфікс; 3) корінь і два суфікси; 4) префікс, корінь; 5) корінь і три суфікси; 6) два префікси, корінь і два суфікси; 7) префікс, корінь і три суфікси; 8) префікс, корінь і два суфікси.

- I. 1. Вчитися — така моя мета. 2. Звичка працювати вночі. 3. Треба відповідати за свої слова. 4. Було нестримне бажання знати. 5. Командир дав команду розійтись.
- II. 1. Хочеться втекти до моря. 2. А ти будеш блукати до смерті. 3. Повернувся в школу працювати. 4. Син почав розуміти мене. 5. Язиком плескати — дурне.

- III. 1. Гості прибули вітати героя. 2. Знати — таке моє завдання. 3. Дали сигнал починати. 4. Скомандували відпочивати. 5. Не відступати до смерті.
- IV. 1. Палити заборонено. 2. Я присів послухати пісню. 3. Не можете розпізнати це. 4. Вони продовжують співати. 5. Хочу дізнатися про ті події.
- V. 1. Йдемо купатися до річки. 2. Уміння вчитися— результат щоденної праці. 3. Хочу знати правду. 4. Їхати батько не дозволив. 5. Піймати рибку — це дітям радість.
- VI. 1. Йду побачити друзів. 2. Творити — його мрія. 3. Я завжди готова подорожувати. 4. Ти не зможеш тепер відмовити мені. 5. Мама веліла мовчати.
- VII. 1. Прийшов послухати музику. 2. Готовий підготувати виступ. 3. Прагнення перемогти було дуже великим. 4. Люблю зустрічати поїзди. 5. Хлопець намагався втекти.
- VIII. 1. Честь виступати. 2. Мені наказано повертатися. 3. Я давно почав писати щоденник. 4. Відчиняти заборонено. 5. Малювати — моє хобі.
- IX. 1. Вона хотіла вдруге перечитати книгу. 2. Право обирати— ознака демократії. 3. Віддали розпорядження їхати. 4. Боротися з ворогом — його девіз. 5. Ми змушені спинитися.
- X. 1. Любити — ось щастя. 2. Я прийшов запитати про це. 3. Маю бажання відпочити. 4. Справжня радість — це творити. 5. Не заважай слухати.
- XI. 1. Почали збиратися в дорогу. 2. Йому хочеться багато знати. 3. Ти, друже, не повинен сумніватися. 4. Усе бачити — таким було завдання. 5. Подали сигнал припинити атаку.
- XII. 1. Так я почав служити. 2. Необхідно вчитати реферат. 3. Хочу дарувати тобі ніжність. 4. Маю бажання перечитати цікаву книгу. 5. Не можна забувати родину.

ПРИСЛІВНИК

Завдання 19. З'ясувати розряди та можливу синтаксичну роль прислівників.

Відповіді: **А:** 1) якісно-означальний; 2) кількісно-означальний; 3) способу дії; 4) часу; 5) місця; 6) причини; 7) мети; 8) модальне слово.

Б: 1) тільки обставина; 2) обставина і головний член безособового речення; 3) обставина і вставне слово; 4) тільки головний член безособового речення; 5) тільки вставне слово; 6) обставина, вставне слово і головний член безособового речення; 7) головний член і вставне слово.

- I. 1. Тепло. 2. Далеко. 3. Внизу. 4. По-друге. 5. Згодом. 6. Сьогодні. 7. Вгорі. 8. Спросоння. 9. По троє. 10. Захоплено.

- II. 1. Утрос. 2. Там. 3. Певно. 4. Раптом. 5. Навіки. 6. Нудно. 7. Стиха. 8. Найкраще. 9. Лежачи. 10. Навмисне.
- III. 1. Поки. 2. Власноручно. 3. Сидячи. 4. Напередодні. 5. Зрідка. 6. Тривожно. 7. Зопалу. 8. На зло. 9. Рясенько. 10. Безперечно.
- IV. 1. Природно. 2. Надто. 3. Усупереч. 4. Нарешті. 5. По-нашому. 6. Гарненько. 7. Сидячи. 8. Тут. 9. Наперекір. 10. Ясно.
- V. 1. Важкувато. 2. Легковажно. 3. Пішки. 4. Можливо. 5. Добре. 6. Напоказ. 7. Додому. 8. Зранку. 9. Тяжко. 10. День у день.
- VI. 1. Босоніж. 2. Просто. 3. Перегодя. 4. Звичайно. 5. Коли-небудь. 6. Погано. 7. Давненько. 8. Нарізно. 9. Спересердя. 10. Занадто.
- VII. 1. Дрібненько. 2. Поодинці. 3. Зовсім. 4. Раз у раз. 5. Навмисне. 6. Весело. 7. Обіруч. 8. Соромно. 9. Здалеку. 10. Повільно.
- VIII. 1. Уже. 2. Ніде. 3. Весело. 4. Насамперед. 5. Навколо. 6. Близько. 7. Очевидно. 8. Ледве. 9. Безлюдно. 10. По-різному.
- IX. 1. По-осінньому. 2. Частенько. 3. Зозла. 4. Пліч-о-пліч. 5. Звідусюди. 6. Привітливо. 7. Радісно. 8. Навіщо. 9. Зрозуміло. 10. Вниз.
- X. 1. Наперекір. 2. Звідти. 3. Сміливо. 4. Запізно. 5. Вітряно. 6. Вчетверо. 7. Навесні. 8. Безумовно. 9. По-третє. 10. Безперечно.
- XI. 1. Захоплено. 2. Навмисне. 3. Безперечно. 4. Ясно. 5. День у день. 6. Занадто. 7. Звісно. 8. По-різному. 9. Вниз. 10. Спересердя.
- XII. 1. Наперекір. 2. По-осінньому. 3. Голосно. 4. Дрібненько. 5. Босоніж. 6. Можливо. 7. Поволі. 8. Поки. 9. Сидьма. 10. Смутно.

Завдання 20. З'ясуйте структуру (походження) прислівників та можливість їх переходу в інші частини мови.

Відповіді: А: 1) іменник з прийменником; 2) прикметник; 3) числівник; 4) займенник; 5) дієслово; 6) складний прислівник.

Б: 1) переходить у категорію стану; 2) ... у прийменник; 3) ... у сполучник; 4) ... у частку; 5) в іншу частину мови не переходить.

Завдання 21. З'ясуйте морфемну будову прислівників та їх спосіб творення.

Відповіді: А: 1) у слові одна морфема; 2) ...дві морфеми; 3) ...три морфеми; 4) ... чотири морфеми; 5) ...п'ять і більше морфем.

Б: 1) префіксальний; 2) суфіксальний; 3) префіксально-суфіксальний; 4) основоскладання; 5) лексико-синтаксичний; 6) морфолого-синтаксичний; 7) первинне слово.

ПРИЙМЕННИК

Завдання 22. З'ясуйте походження прийменників.

Відповіді: А: 1) первинний простий; 2) первинний складний; 3) вторинний відіменний; 4) вторинний віддієслівний; 5) вторинний прислівниковий; б) вторинний з різних частин мови (складений).

Б: 1) вживається з одним відмінком; 2) ... з двома відмінками; 3) ... з трьома відмінками.

- I. 1. Поряд. 2. Обабіч. 3. В. 4. Внаслідок. 5. Завдяки. 6. Попід. 7. Для. 8. Біля. 9. Близько. 10. Без.
- II. 1. Відносно. 2. Всупереч. 3. У. 4. Задля. 5. Заради. 6. Край. 7. На. 8. Під. 9. Задля. 10. Щодо.
- III. 1. На. 2. Круг. 3. Окрім. 4. Від. 5. Для. 6. Незважаючи. 7. Аж до. 8. Проміж. 9. Виключаючи. 10. З-за.
- IV. 1. З-під. 2. Вздовж. 3. Поміж. 4. Кінець. 5. За. 6. З-над. 7. Вслід. 8. Довкола. 9. Від. 10. Спереду.
- V. 1. Серед. 2. Поряд. 3. З-між. 4. З-поміж. 5. До. 6. Із. 7. Неподалік. 8. Над. 9. Проміж. 10. Попри.
- VI. 1. Коло. 2. Зверх. 3. Поруч. 4. Понад. 5. За. 6. Край. 7. Через. 8. Над. 9. Проміж. 10. Навпроти.
- VII. 1. Навпроти. 2. Поперед. 3. Між. 4. На. 5. Перед. 6. Кругом. 7. З-поміж. 8. Попід. 9. Проти. 10. Через.
- VIII. 1. Ради. 2. Про. 3. Після. 4. Незалежно. 5. Назустріч. 6. Понад. 7. За. 8. По. 9. Посеред. 10. Повз.
- IX. 1. Поверх. 2. Поза. 3. Попід. 4. Слідом за. 5. Протягом. 6. Під. 7. Обабіч. 8. О. 9. Неподалік. 10. Напередодні.
- X. 1. По. 2. У зв'язку з. 3. Остеронь. 4. Крім. 5. Про. 6. Попід. 7. Посеред. 8. Просто. 9. Коло. 10. При.
- XI. 1. Кризь. 2. Напередодні. 3. Мимо. 4. Через. 5. Навпроти. 6. Попри. 7. Спереду. 8. З-за. 9. Щодо. 10. Без.
- XII. 1. По. 2. Поверх. 3. Ради. 4. Навпроти. 5. Коло. 6. Серед. 7. З-під. 8. Понад. 9. Відносно. 10. Поряд з.

Завдання 23. З'ясуйте смислові відношення і синоніміку прийменникових конструкцій.

Відповіді: А: 1) просторові відношення; 2) часові; 3) цільові (мети); 4) причинові; 5) об'єктні; 6) означальні; 7) способу дії.

Б: 1) синонімічна прийменникова сполука можлива (назвати її);

2) синонімічна прийменникова сполука неможлива.

- I. 1. На морі. 2. У полі. 3. По хліб. 4. Через ліс. 5. До брата. 6. Перед війною. 7. Через хворобу. 8. З товаришем. 9. Йти по троє. 10. При дорозі.
- II. 1. Кризь вікно. 2. За селом. 3. По гриби. 4. Для пиття. 5. Для друга. 6. На селі. 7. Згідно з наказом. 8. Біля лісу. 9. Від радості. 10. Внаслідок вибуху.

- III. 1. Над містом. 2. Біля тину. 3. З батьком. 4. У місто. 5. За годину. 6. Кругом хати. 7. По вечері. 8. Під землею. 9. По воду. 10. На поміч.
- IV. 1. Для писання. 2. Для брата. 3. Близько лісу. 4. Через хворобу. 5. Біля берега. 6. Над дорогою. 7. У човні. 8. У клітинку. 9. У суботу. 10. З хлібом.
- V. 1. До міста. 2. До брата. 3. До ранку. 4. Для пиття. 5. Через століття. 6. Через вікно. 7. Ради сина. 8. Під столом. 9. Під вечір. 10. Кругом лісу.
- VI. 1. По пояс. 2. По хліб. 3. По обіді. 4. По хаті. 5. Скрутив у кулак. 6. На степу. 7. Біля матері. 8. За селом. 9. Без брата. 10. При дорозі.
- VII. 1. Край лісу. 2. На річку. 3. На щастя. 4. Через дорогу. 5. Через поїздку. 6. За наказом. 7. Навколо села. 8. Перед світанком. 9. З сином. 10. Біля стіни.
- VIII. 1. По війні. 2. По полю. 3. До міста. 4. Близько хати. 5. Про друзів. 6. Від села. 7. Перед святом. 8. Через хворобу. 9. Через зупинку. 10. У морі.
- IX. 1. У степу. 2. О шостій годині. 3. Після війни. 4. Між горами. 5. Завдяки допомозі. 6. При дорозі. 7. Від спеки. 8. У поле. 9. З другом. 10. З жалю.
- X. 1. Біля берега. 2. Через хуртовину. 3. Крім хлопців. 4. Після паузи. 5. По воді. 6. Коло криниці. 7. Перед хатою. 8. Перед суботою. 9. Внаслідок зливи. 10. За волю.
- XI. 1. У човні. 2. За товаришем. 3. У морі. 4. Протягом року. 5. При дорозі. 6. Кругом поля. 7. По хліб. 8. На допомогу. 9. Внаслідок вибуху. 10. При дорозі.
- XII. 1. Біля берега. 2. Пішов у розвідку. 3. По війні. 4. Край лісу. 5. Жито по пояс. 6. До міста. 7. Для писання. 8. Над лісом. 9. Крізь вікно. 10. На морі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар О. І. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфографія. Лексика. Лексикологія: Навчальний посібник. / О. І. Бондар – К.: Академія, 2006. – С.7-190.
2. Глібчук Н. М., Добосевія У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум: Навч. посіб. / Н.М., Глібчук У. Б. Дубосевич – К.: Знання, 2009. – С. 26-49.
3. Горпинич В. О. Морфологія української мови: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. /В. О. Горпинич – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 336 с.
4. Караман С.О. Сучасна українська літературна мова: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /С.О. Караман, О.В.Караман, М.Я. Плющ; за ред.. С.О.Караман. – К.: Літера ЛТД, 2011.- 560 с.
5. Морфемний словник. / Укладач Л. М. Полюга. – К.: Рад. школа, 1983. – 464 с.
6. Омельчук С.А. Практикум з правопису української мови: система дослідницьких вправ: Навч. посібник. /С. А. Омельчук – К.: Грамота, 2009. – С. 98.
7. Орфографічний словник української мови. / Укладач С. І. Головащук, М. М. Пищак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. – Вид. друге, випр. і доп. – К.: Довіра, 1999. – 989 с.
8. Семетюк О. П. Сучасний словник іншомовних слів. – 2-ге вид., доп. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. – 688 с.
9. Сікорська З. С. Українсько-російський словотворчий словник. – К.: Рад. шк., 1985. – 188 с.
10. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. – К.: Вища шк., 1997. – С. 16 – 271.
11. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. – 4-те вид., стер. – К.: Вища шк., 2003 – С. 17- 195.
12. Шкурятяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова; Модульний курс: Навчальний посібник. – К., Вища шк., 2007. – С. 6-366.